

## ΠΑΛΙΟΠΥΡΓΟΣ

Του Λάμπρου Δημ. Παπαδημητρίου

Λένε πως πατρίδα είναι οι παιδικές μας μνήμες. Φαίνεται ότι η παιδική ηλικία δεν ορίζει μονάχα την πατρίδα αλλά και την ψυχή μας ολάκερη. Έτσι ακόμα και σήμερα πολυταξιιδεμένοι και φευγάτοι, άλλος στην ανατολή κι άλλος στη δύση, θεωρούμε τον Παλιόπυργο ως το κέντρο του κόσμου. Η αρχή και το τέλος της πορείας μας, το ξεκίνημα και η κατάληξη των ονείρων μας.

Ο Παλιόπυργος ήταν και παραμένει χώρος ιερός κι ευλογημένος. Είναι ο χώρος της ελευθερίας και του παιχνιδιού, ο μαγνήτης των παιδιών. Είναι ο γλυκός τόπος που ακουμπήσαμε πάνω του, παίξαμε, γελάσαμε, τσακωθήκαμε, ονειρευτήκαμε, αγαπηθήκαμε, μεγαλώσαμε. Ακόμα και τώρα, που τα βήματά μας δεν έχουν την ταχύτητα και τη δύναμη της νιότης, μας αγκαλιάζει και μας καλεί κοντά του:

- Καλώς τους μικρούς αγγέλους: ελάτε κοντά μου να ξαναβιώσω τις πατημασιές σας, να ξανακούσω τις φωνές σας, να ξαναβιώσω ένα.

Από τον καιρό που μπουσουλήσαμε, τα βήματά μας μας έφερναν δειά δειά στον Παλιόπυργο. Εκεί μαζευόμασταν όλο το χωριό, εκεί ήταν ο μικρός μας παράδεισος. Γέλια, φασαρία, ποδόσφαιρο, βρισιές, τσακωμοί, κυνηγητό, τραγουδία, γλέντια: εκεί χτυπούσε η καρδιά του χωριού, εκεί λιγόστευε η φτώχεια μας κι ευχαριστιόταν η ψυχή μας.

Στην άκρη του Παλιόπυργου προς τα μαγαζιά κυλούσε η ταπεινή βρυσούλα με το λιγοστό νεράκι της. Αν και λιγοστό πάντα μας αρκούσε να ξεδιψάσουμε και να πάρουμε μια ανάσα. Ήταν θαύμα να βλέπεις είκοσι και τριάντα παιδιά να τσακώνονται ποιος θα πρωτοπιεί το νερό της, το νέκταρ των Θεών. Δίπλα στη βρυσούλα έστεκε το περίπτερο, όπου ο μπαρμπα - Διαμαντής, πάντα καλοσυνάτος, μας προμήθευε με σέρτικα και μαστίχες. Ξαν τέλειωναν τα σέρτικα και δεν υπήρ-

χαν παράδες περιμέναμε τα φορτηγά απ' την πόλη για να επιβάλλουμε το...φόρο των βουνών και να οικονομίσουμε εκείνα τα ευρωπαϊκά με το φίλτρο. Κάτω απ' το περίπτερο, δίπλα στο ρέμα, υπήρχε μια καρυδιά που ανήκε σε όλους μας και σε κανέναν. Ανεβαίναμε πάνω της με τους σουγιάδες, σκίζαμε τα καρύδια και τα τρώγαμε χαζεύοντας την κίνηση και τη φασαρία απ' τα μαγαζιά. Τα μαγαζιά ήταν για τα παιδιά ένας απαγορευμένος κόσμος, αλλά τα καλοκαίρια ήταν αλλιώς. Γυροφέρναμε στα μαγαζιά, κάναμε μικροεπλήματα, παίζαμε κολτσίνα και τάβλι, παρακολουθούσαμε τους μεγάλους που έπαιζαν πόκα για να μάθουμε κι εμείς τα μυστικά και τις μπλόφες και οι πιο τυχεροί έτρωγαν και κανένα λουκούμι. Για λίγο όμως καθόμασταν στα μαγαζιά, γιατί το μυαλό μας ήταν στον Παλιόπυργο, εκεί που μπορούσες να κάνεις ό,τι θέλεις. Λίγο πιο πέρα απ' την καρυδιά ήταν μια αγκορτσιά και μια μηλιά που 'κανε κάτι μήλα σαν φουέκια. Τούτα τα δέντρα δεν ψήλωσαν ποτέ μιας και κόβαμε τα κλαδιά τους για να 'ναι στο ύψος μας κι έτσι να φτάνουμε τους καρπούς τους. Βέβαια οι καρποί τους ποτέ δεν ωρίμαζαν, αφού τους τρώγαμε αγίνωτους. Στην αρχή ήταν λίγο ξινοί, αλλά μέρα με τη μέρα γίνονταν πεντανόστιμοι. Ειδικά τα αγκορτσιά έκοβαν και την πείνα, οπότε διπλό το καλό. Πού να τρέχεις τώρα μέχρι το σπίτι για φέτα με λάδι και ζάχαρη κι αν έμεινε κιόλας. Το ψωμί λιγοστό, η φτώχεια μεγάλη, οπότε η μάνα - φύση μας προμήθευε απλόχερα τα καλά της.

Στον Παλιόπυργο χτίστηκε και το κοινοτικό γραφείο, το διοικητικό κέντρο του χωριού. Εκεί ο γραμματικός, ο μπαρμπα - Γιώργος, μέσα στα χαρτιά και στους φακέλους, να ψάχνει, να γράφει και να προσπαθεί να εξυπηρετήσει τον κάθε χωριανό. Μορφή σεβάσμια και σοφή πάντα με το χαμόγελο και τη μεγάλη του καρδιά. Εκεί βρίσκονταν

και οι εκάστοτε πρόεδροι του χωριού με τα συμβούλιά τους, να σχεδιάζουν, να τσακώνονται, να προσπαθούν να καλύτερέσουν τον τόπο. Βέβαια τις πιο πολλές φορές αντί να τον καλύτερέσουν, τον χειροτέρευαν, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Το κοινοτικό γραφείο ήταν ταυτόχρονα και ιατρείο του χωριού. Κάθε Δευτέρα ερχόταν ο γιατρός να εξετάσει τους αρρώστους. Οι γριούλες πήγαιναν από νωρίς για να πιάσουν σειρά. Βιβλικές μορφές με τις μαύρες μαντίλες τους, ίδιες Παναγίες, να περιμένουν υπομονετικά την εξέταση απ' το γιατρό. Εμείς ανάγκη από γιατρικά δεν είχαμε κι έτσι χαζεύαμε το αυτοκίνητο του γιατρού και προσπαθούσαμε να το ανοίξουμε για να μπούμε μέσα και να το οδηγήσουμε! Αν καμιά φορά αρρωσταίναμε μας ξεμάτιαζε η ματιά, μας έδινε τα βοτάνια και γινόμασταν περδίκι.

Πάνω απ' τον Παλιόπυργο υπωνόταν το ιερό δέντρο, η καστανιά. Ανεβαίναμε πάνω της κι αγγαντεύαμε ολόκληρο το χωριό. Η κουφάλα της ήταν η καλύτερη κρυψώνα για το κρυφτό και για να στρίψουμε κανένα λαθραίο. Μας χάριζε τον ίσκιο της, τους νόστιμους καρπούς της και το ξύλο της για να φτιάχνουμε φούρκες για τα λάστιχα. Το καστανίσιο ξύλο είναι το καλύτερο για φούρκα με σκόπευτρο στο κέντρο. Αυτό το αγιόδεντρο ακόμα και σήμερα, κούτσουρο πια, μας ζεσταίνει την καρδιά, μας σιγοτραγουδά και μας καλεί κοντά του:

- Ελάτε κοντά μου όπως παλιά, παιδιά του τόπου μου, πάρτε τα δώρα μου, ανεβείτε στην πλάτη μου για μια φορά ακόμα κι ας ξεψυχήσω την ίδια στιγμή...

Πιο πάνω απ' την καστανιά η εκκλησία τ' Αη - Γιώργη και δίπλα δίπλα το κτίριο της νιότης μας και της νοσταλγίας, το δημοτικό σχολείο. Η εκκλησία των μεγάλων και η

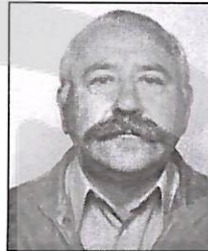
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 3

## ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ

(ΘΕΡΙΣΤΗΣ - ΑΛΩΝΑΡΗΣ)

### 1. Ιούνιος

Ο Ιούνιος λέγεται και Θεριστής ή Θερτής, Μελάς (επειδή γίνεται η



Γράφει ο Αθανάσιος Τσιαμαντάς

παραγωγή μελιού) και Πρωτογιούνης (δηλαδή πρώτος μήνας και αρχή του καλοκαιριού).

Θεριστή ονομάζουν τον έκτο μήνα του χρόνου οι χωριανοί μας. Γιατί είναι ο μήνας του θέρους, της συγκομιδής του ψωμιού. Ο άρτος για τη φτωχή γη της Ελ-

λάδος υπήρξε πάντοτε η θεμέλια βάση της ζωής και της διατροφής

οι θεριστάδες με τα δρεπάνια τους. Δεν ήσαν λίγοι αυτοί που πά-



των κατοίκων της και ήταν ο θερισμός άλλοτε η σκληρότερη γεωργική εργασία. Ανάμεσα στη πυκνή κλεισούρα της ώριμης καλαμιάς των χωραφιών έβραζε η κάψα σαν αποπνικτικοί φούρνοι. Σ' αυτή τη λαύρα ιδροκοπούσαν σκυφτοί

θαίνουν ηλίαση. Έπρεπε όλη η καλαμιά να θεριστεί μάτσο - μάτσο (χειριές όπως της λένε) με το δρεπάνι.

Το μεσημέρι μαζεύονταν στον ίσκιο κάποιου μοναχικού δένδρου, κάποιας γκορτσιάς ή κά-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 4

## Φτωχό κομπολογάκι μου σε είχα το μεράκι μου...

Της Φωτούλας Οικονόμου - Σβάρνα

«Φτωχό κομπολογάκι μου σε είχα το μεράκι μου, πού να βρω να σ' αγοράσω για να μη σε ξαναχάσω...» τραγουδά ο Γ. Μητσάκης τονίζοντας το μαγικό δέσιμο που μπορεί να έχει κάποιος με μια όμορφη σειρά από χάντρες που έχουν τη δύναμη να ερεθίζουν την όραση, την ακοή και την αφή, να σκλαβώνουν μ' ένα μοναδικό τρόπο τον

κάτοχο τους και να τον κάνουν να ρίχνει πάνω τους ό,τι υπάρχει κρυμμένο στα κατάβραθα της ψυχής του.

«Θα το δώσω το ρολόι και θα πάρω κομπολόι να μετράω τους καημούς και τους αναστεναγμούς». Πόσοι και πόσοι δεν έχουν σιγοτραγουδήσει αυτά τα λόγια αλήθεια! Και πόσοι ακόμη δεν έχουν μετρήσει τις

χάντρες του κομπολογιού τους κρατώντας το με τρυφερότητα στα χέρια τους!

«Αχ να 'μουν στο φουστάνι σου κουμπί μαλαματένιο, χάντρα στο κομπολόι σου το μαργαριταρένιο» λένε κι οι στίχοι του Σταύρου Κουγιουμτζή κάνοντας μας όμως να σκεφτούμε

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 4

## ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ "ΦΥΛΑΚΤΗ 2004"

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι του χωριού και το Τοπικό Συμβούλιο της Φυλακτής διοργανώνουν για 20η συνεχή χρονιά στις 13 Αυγούστου τις καθιερωμένες πλέον πολιτιστικές εκδηλώσεις "ΦΥΛΑΚΤΗ 2004". Καλούμε όλους τους Φυλακτιώτες και τους φίλους τους να έχουν ενεργή συμμετοχή στο στήσιμο και την επιτυχία των εκδηλώσεων. Οι φετινές εκδηλώσεις γίνονται και με την αρωγή του Δήμου Νεβρόπολης.

**Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων Περιλαμβάνει:  
Παραδοσιακό γλέντι με την ορχήστρα των Αφών Αποστολακούλη**





